

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobkyně: **Železářny – Annahütte, spol. s r. o.**, se sídlem Dolní 3137/100, Prostějov, zastoupená Mgr. Soňou Bernardovou, advokátkou se sídlem Koliště 259/55, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo pro místní rozvoj**, se sídlem Staroměstské náměstí 932/6, Praha 1, za účasti osoby zúčastněné na řízení: PharmDr. L. J., zastoupená Mgr. Lukášem Míšou, advokátem se sídlem Milady Horákové 2047/23, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2017, čj. MMR-29379/2016-83/2061, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 23. 7. 2019, čj. 65 A 21/2018-72,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 6 353 Kč do 30 dní od právní moci tohoto rozsudku k rukám její zástupkyně
Mgr. Soni Bernardové, advokátky.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 17. 3. 2015 uzavřel Magistrát města Prostějova (dále „magistrát“) a osoba zúčastněná na řízení veřejnoprávní smlouvu nahrazující územní a stavební povolení pro stavbu „*Přístavba polikliniky Karlov*“. Žalobkyně v návaznosti na to podala žádost o určení dle § 142 správního řádu, že právní vztah z dané smlouvy nevnikl, neboť ta je neúčinná.

Uvedla, že s uzavřením smlouvy nevyjádřila souhlas dle § 78a odst. 4 a § 116 odst. 4 zákona č. 183/2016 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ačkoliv je výlučným vlastníkem pozemků parc. č. X a par. č. 4289 v k. ú. P., které sousedí s pozemky, jež jsou předmětem dané smlouvy. Měla tudíž být účastníkem územního a stavebního řízení dle § 85 odst. 2 písm. b) a § 109 písm. e) stavebního zákona. Stavební práce jsou částečně prováděny z jejího pozemku, stavba hrubě narušuje pokojné užívání jejích pozemků a zároveň je zastiňuje.

[2] Krajský úřad Olomouckého kraje (dále jen „správní orgán I. stupně“) dne 27. 5. 2016 rozhodnutím čj. KUOK 41988/2016 určil, že právní vztah založený výše uvedenou veřejnoprávní smlouvou vznikl, nadále trvá a smlouva nepozbyla účinnosti. Dospěl k závěru, že souhlas žalobkyně nebyl potřeba, neboť ji nebylo možné považovat za účastníka územního či stavebního řízení. Její vlastnické právo nemohlo být stavbou přímo dotčeno.

[3] Odvolání žalobkyně žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl a potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalovaný souhlasil se závěry správního orgánu I. stupně a uvedl, že v řízení o určení právního vztahu leží v souladu s § 142 odst. 3 ve spojení s § 141 odst. 4 správního řádu důkazní břemeno na účastníkovi. Žalovaný neshledal, že by chybějící nesouhlas žalobkyně způsoboval neúčinnost veřejnoprávní smlouvy. Žalobkyně nebyla přímo dotčena na svých vlastnických právech, ať už stíněním či ztrátou soukromí. Správní orgán I. stupně vycházel z dostatečných podkladů, které přezkoumatelným způsobem posoudil.

[4] Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně žalobou u Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci. Žalobkyně trvala na tom, že je osobou, která by byla účastníkem územního či stavebního řízení, neboť zde existovala možnost, že může dojít k zásahu do jejího vlastnického práva. Správní orgány nesprávně stanovily míru zásahu do vlastnického práva žalobkyně v případě úvah o míře zastínění, která vyplývala z předložené fotodokumentace, jakož i o možnosti obtěžování pohledem. Ve standardním územním či stavebním řízení by měla širší možnost chránit svá práva. Závěr správních orgánů, že do vlastnického práva žalobkyně bylo zasaženo poměrně málo, je v příkrém rozporu se zásadami správního procesu.

[5] Krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem zrušil rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Zabýval se otázkou účastenství ve stavebním a územním řízení a především výkladem neurčitěho právního pojmu „*přímé dotčení vlastnického práva*“ ve smyslu § 85 odst. 2 písm. b) a § 109 písm. e) stavebního zákona. Na základě dosavadní judikatury správních soudů dovodil, že imise lze principiálně považovat za způsob přímého dotčení vlastnického práva k sousední nemovitosti. Vždy to ovšem bude záviset na konkrétních okolnostech posuzované věci, neboť se bude muset jednat o dotčení imisí nad míru přiměřenou poměrům. Krajský soud neshledal důvodnou námitku týkající se tzv. pohledových imisí, s níž se žalovaný dostatečně vypořádal. Možnost pohledových imisí, a to i s ohledem na nikoli přímou protilehlost, nad míru přiměřenou poměrům v daném případě nehrozí. Krajský soud ale shledal za nedostatečný způsob, jakým se správní orgány vypořádaly s námitkou zastínění pozemků a stavby žalobkyně. Dospěl k závěru, že s ohledem na fotografie předložené žalobkyní nelze dospět k jednoznačnému závěru

pokračování

žalovaného, že k zastínění objektu dochází toliko v letní podvečer, ani k závěru, že se zastínění týká jen západního průčelí domu žalobkyně. Stíněním je dotčen i pozemek parc. č. X. Krajský soud uzavřel, že v otázce stínění není rozhodnutí žalovaného dostatečně odůvodněno. Na základě kusých a konkrétními zjištěními nepodložených úvah nelze dospět k závěru, že žalobkyní namítané přímé dotčení její nemovitosti stíněním nepřipadá v úvahu, tj. že zde není možnost stínění nad míru přiměřenou poměrům. Rozhodnutí žalovaného proto zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatečném odůvodnění.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalobkyně a osoby zúčastnění na řízení

[6] Žalovaný (dále „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, a to s odkazem na důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Předně připomněl, že ve shodě se správním orgánem I. stupně v dané věci konstatoval, že vzhledem k prostorovému uspořádání zástavby a orientaci ke světovým stranám, zcela jistě nehrozilo zastínění nemovitostí žalobkyně, resp. omezení denního osvětlení a proslunění ve smyslu obecných požadavků na výstavbu. Je notorií, kterou není třeba dokazovat, že ze severní strany slunce nesvítí a že směr a doba slunečního svitu jsou odvislé od ročního období. Ze spisu je patrné, že žalobkyně není „mezujícím“ sousedem a sporná stavba je situována směrem severozápadním od jejích nemovitostí, tedy z východního, jižního a západního směru stínit na nemovitosti žalobkyně nemůže. V daném případě bylo vedeno řízení o určení právního vztahu, v němž pro dokazování platí právní úprava obdobná jako ve sporném řízení (§ 142 odst. 3 správního řádu) a důkazní břemeno v něm leží na účastníkovi. Žalobkyně v řízení před správním orgánem I. stupně navrhla fotografie jako důkaz, že předmětná stavba brání průniku světla na její dům. Z nich stěžovatel vycházel v souladu s § 142 odst. 3 správního řádu a provést jiné důkazy nebylo jeho povinností. Ze žalobkyní navrženého důkazu nijak nevyplývá, že by zde byla možnost stínění nad míru přiměřenou poměrům blokové zástavby, o kterou se zde jedná.

[7] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že pokud stěžovatel nenapadá vlastní rozhodovací důvod, je kasační stížnost podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelná. Stěžovatel v kasační stížnosti poukazuje na provedené dokazování, prostorovou orientaci nemovitých věcí a svit slunce s ohledem na světové strany a nakonec argumentuje postupem podle § 142 odst. 3 správního řádu. Krajský soud přitom stěžovateli nevytýkal nesoulad postupu s daným ustanovením, nýbrž uzavřel, že se stěžovatel nedostatečně vypořádal s meritem věci, neboť na základě kusých a konkrétními zjištěními nepodložených úvah nelze dospět k závěru, že žalobcem namítané přímé dotčení jeho vlastnického práva nepřipadá v úvahu, tj. že zde není možnost stínění nad míru přiměřenou poměrům. Kasační důvody tak směřují mimo nosné důvody kasační stížností napadeného rozhodnutí. Žalobkyně dodala, že argumentace stěžovatele § 142 odst. 3 správního řádu je účelová, neboť žalobkyně navrhovala provedení dalších důkazů, správní orgány však postrádaly vůli se jimi zabývat. K posouzení otázky stínivosti dodala, že krajský soud nenapadal hodnocení důkazů po skutkové stránce, nýbrž nedostatečné vypořádání se s meritem věci tak, aby rozhodnutí správního orgánu nepřipouštělo alternativní závěry, a aby přijaté závěry byly řádně zjištěny a odůvodněny. Nadto se ani nejedná o otázky právní, nýbrž skutkové, které předmětem kasačního přezkumu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. být nemůžou. Žalobkyně dále poukázala na fyzikální jevy spojené se

slunečním zářením, přičemž se nelze ztotožnit se závěrem stěžovatele o putování slunce po obloze. Přeměnou vnitrobloku logicky došlo ke změně prostředí, ve kterém se světlo láme a odráží. Otázka stínivosti nebyla jediným zásahem do vlastnického práva žalobkyně a meritum sporu spočívá v komplexním zásahu. S tím se stěžovatel nedostatečně vypořádal. Rozsah a rozměr stavby zásadně změnil charakter vnitrobloku.

[8] Osoba zúčastněná na řízení ke kasační stížnosti uvedla, že námitky stěžovatele mají reálný základ a jsou ve věci relevantní. To platí jak pro faktickou otázku zastínění, tak i pro procesní postup ohledně dokazování. Osoba zúčastněná se proto k těmto argumentům připojuje a má za to, že správní orgány posoudily případ věcně správně a dostatečně.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Nejvyšší správní soud se i s ohledem na vyjádření stěžovatele musel nejprve zabývat přípustností kasační stížnosti. V tomto ohledu je nutno zdůraznit, že kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu (§ 102 s. ř. s.). Z toho plyne, že aby byla kasační stížnost věcně projednatelná, musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě napadené rozhodnutí krajského soudu (srov. např. usnesení NSS ze dne 30. 6. 2020, čj. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS). V nyní projednávané věci je stručná kasační argumentace stěžovatele vystavěna tak, že nejprve připomíná, k jakým závěrům ve shodě se správním orgánem I. stupně dospěl v rozhodnutí napadeném žalobou, k čemuž doplňuje v zásadě tři další úvahy. Předně poukazuje na otázku notoriety, jež není třeba dokazovat, a stručně připomíná, co je patrné ze spisu. Vedle toho upozorňuje na povahu řízení o určení právního vztahu s tím, že nebylo povinností stěžovatele provádět další důkazy. Stěžovatel v kasační stížnosti dále zmiňuje i to, že z žalobkyní navržených důkazů nijak nevyplývá, že by zde byla možnost stínění nad míru přiměřenou poměrům blokové zástavby. V návaznosti na to, je třeba připomenout, v čem spočívaly závěry napadeného rozsudku. Krajský soud v něm především uzavřel (viz bod 31. napadeného rozsudku), že stěžovatel ve vztahu k namítanému a fotografiemi dokládanému zastínění odkázal pouze na orientaci stavby vzhledem ke světovým stranám a zmínil její vzdálenost od domu žalobkyně. Krajský soud vyšel z toho, že stěžovatel již jen dodal, že z fotografií žalobkyně vyplývá možnost dotčení stíněním toliko v letní podvečer, a to pouze ve vztahu k části západního průčelí stavby. Krajský soud však dospěl k závěru, že z daných fotografií nelze jednoznačně dospět k těmto závěrům, přičemž, stíněním je zřetelně dotčen i pozemek parc. č. X. Krajský soud uzavřel, že na základě kusých a konkrétními zjištěními nepodložených úvah nelze dospět k závěru, že namítané přímé dotčení stíněním nepřipadá v úvahu.

[12] Pokud jde o kasační argumentaci týkající právní povahy daného řízení, resp. otázku provádění dalších důkazů, je s ohledem na výše uvedené zřejmé, že tato argumentace jak

pokračování

z hlediska své obecnosti, tak především z hlediska svého směřování mimo reprodukované závěry krajského soudu, nemůže představovat přípustné kasační námitky.

[13] Přestože i další argumenty uplatněné v kasační stížnosti lze považovat za hraniční z hlediska řádně uplatněného důvodu kasační stížnosti, v rámci zachování práva na přístup k soudu je Nejvyšší správní soud vyhodnotil ještě jako přípustné. Jinak řečeno, z kasační stížnosti lze dovodit, že stěžovatel (byť nepřímě) napadá právě i stěžejní závěr krajského soudu týkající se nedostatečného posouzení námitky zastínění nemovitostí žalobkyně. V tomto ohledu je však třeba zdůraznit, že podoba a míra obecnosti kasačních námitek nutně předurčuje způsob, jakým se může Nejvyšší správní soud těmito námitkami zabývat. Lze dodat, že předmětem přezkumu ze strany kasačního soudu samozřejmě nemůže být věcné posouzení toho, zda stavba osoby zúčastněné na řízení zastiňuje nemovitosti žalobkyně tak, že by mohlo dojít k přímému dotčení jejího vlastnického práva a zda se tak jedná o dotčení jejích pozemků imisí nad míru přiměřenou poměrům. Nejvyšší správní soud se tedy nemohl zabývat ani úvahami stěžovatele směřujícími k tomu, co z provedeného dokazování k samotnému meritů věci vyplynulo či nikoliv. Stejně tak, zmiňuje-li stěžovatel v kasační stížnosti otázku samotné možnosti stínění nad míru přiměřenou poměrům dané blokové zástavby, je třeba upozornit na to, že hodnocení poměrů dané zástavby je také již otázkou posouzení věci samé, přičemž argumentace v rámci kasační stížnosti ani nemůže nahrazovat či doplňovat odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí. Předmětem přezkumu ze strany kasačního soudu naopak nyní může být pouze posouzení toho, zda se správní orgány dostatečným způsobem vypořádaly s námitkou zastínění nemovitostí žalobkyně, tedy zda ob stojí závěr krajského soudu o nepřezkoumatelnosti rozhodnutí stěžovatele.

[14] Výhodiskem závěrů krajského soudu v dané věci byly fotografie, na které v napadeném rozsudku odkázal, a které žalobkyně během řízení předložila. Jistě lze v návaznosti na kasační námitku stěžovatele v obecné rovině připustit, že některé skutečnosti vycházející ze všeobecně známých fyzikálních jevů a jejich důsledků (např. zastínění s ohledem na orientaci stavby ke světovým stranám) není třeba dokazovat a stejně tak, pokud by zastínění určitých nemovitostí bylo z povahy věci zjevně vyloučeno, jistě není na místě požadovat po správních orgánech, aby se otázkou zastínění v takovém případě v odůvodnění detailně zabývaly. To však není případ projednávané věci, v níž krajský soud vysvětlil, na základě jakých fotografií a jakých skutečností lze závěry správních orgánů zpochybnit, resp. vedle toho upozornil i na stínění dalšího z pozemků žalobkyně. Kasační argumentace stěžovatele, která by svojí povahou byla hypoteticky schopna vyvrátit závěry krajského soudu týkající se požadavků na odůvodnění rozhodnutí stěžovatele (neboť z ní lze dovodit, že rozhodnutí podle stěžovatele bylo odůvodněno dostatečně), proto nemůže být důvodná.

[15] V této souvislosti považuje Nejvyšší správní soud za vhodné dodat, že požadavek na dostatečné odůvodnění závěrů stěžovatele týkajících se sporné otázky (zastínění nemovitostí žalobkyně) není v dané věci požadavkem toliko formálním či snad dokonce formalistickým. Již v žádosti o určení právního vztahu žalobkyně mimo jiné uvedla, že stavba hrubým způsobem omezuje denní osvětlení a oslunění jejích nemovitých věcí a svoji žádost doplnila o fotografie z místa samého s tím, že stavba se má radikálním způsobem lišit od okolních staveb tvarem své střechy. V odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí

pak žalobkyně k otázce posuzovaného stínění výslovně poukázala na to, že správní orgán I. stupně nedostatečně vypořádal její námitky a nesprávně posoudil skutečnosti, které uváděla, tedy mimo jiné i to, že stavba je sice orientována severně, přesto ovšem k jistému zastínění dochází, což doložila konkrétními fotografiemi. V této souvislosti lze připomenout, že správní orgán I. stupně se zmíněnými fotografiemi ve svém rozhodnutí nezabýval vůbec a stěžovatel k nim uvedl, že z nich vyplývá pouze to, že v letní podvečer přestane dopadat světlo na část západního průčelí domu žalobkyně. Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že závěry týkající se zastínění mohou být způsobilé ovlivnit samotnou podstatu věci, tedy mohou mít dopad na zodpovězení otázky, zda zastínění je nad míru přiměřenou poměrům, resp. zda tedy měla mít žalobkyně skutečně postavení účastníka územního či stavebního řízení. Závěry krajského soudu týkající se požadavků na odůvodnění rozhodnutí stěžovatele tedy také z tohoto důvodu i přes uplatněnou kasační argumentaci obstojí.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů dospěl k názoru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů spočívajících v odměně zástupce, a to jednak za úkon spočívající ve vyjádření ke kasační stížnosti (§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], za který náleží odměna ve výši 3 100 Kč (§ 7 a § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu], a jednak za úkon spočívající ve vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (§ 11 odst. 2 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu], za který náleží odměna ve výši 1 550 Kč. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žalobkyně uplatnila též repliku k vyjádření osoby zúčastněné na řízení, nicméně toto vyjádření obsahově odpovídá vyjádření ke kasační stížnosti. Zástupkyni žalobkyně dále náleží náhrada hotových výdajů, tedy režijní paušál ve výši 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Celkem tedy zástupkyni žalobkyně náleží odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 5 250 Kč. Vzhledem k tomu, že zástupkyně žalobkyně je plátcem DPH, zvyšuje se náhrada dle § 57 odst. 2 s. ř. s o tuto daň ve výši 21%, tedy o 1 103 Kč. Žalovanému proto bylo uloženo uhradit žalobkyni na náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti částku 6 353 Kč.

[18] Vzhledem k tomu, že soud neuložil osobě zúčastněné na řízení žádnou povinnost, nemohly jí vzniknout náklady podle § 60 odst. 5 s. ř. s. Soud neshledal ani důvody zvláštního zřetele hodné, které by přiznání nákladů řízení osobě zúčastněné odůvodňovaly, proto rozhodl, že osoba zúčastněná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně 25. června 2021

Milan Podhrázký
předseda senátu